

De Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. de voorzitter, de heer drs. W.J. Renkema
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Kabelweg 57
1014 BA Amsterdam
+31 20 581 07 10
info@moa.nl
www.moa.nl

Verzonden per e-mail: cie.ezk@tweedekamer.nl

Amsterdam, 07 oktober 2020,

Betreft: Schriftelijke inbreng MOA i.v.m. rondetafelgesprek 15 oktober 2020 over de 'Tijdelijke wet informatieverstrekking RIVM i.v.m. COVID-19'.

Geachte heer Renkema, geachte commissieleden,,

Namens haar leden dankt de MOA¹ u voor de uitnodiging om deel te nemen aan het bovengenoemde rondetafelgesprek. Wij hebben kennis genomen van het bovenstaande wetsvoorstel en plaatsen dat in de context van de maatregelen die de Nederlandse regering op dit moment treft (en nalaat) om de COVID-het hoofd te bieden.

De MOA spreekt graag haar waardering uit voor de inspanningen van het kabinet op dit punt. Zij neemt waar dat bewindspersonen en individuele ambtenaren hard werken om Nederland draaiende te houden. Dat is in ons aller belang. Tegelijkertijd ziet de MOA mogelijkheden tot verbetering door meer samenwerking met het bedrijfsleven te zoeken waardoor we het virus beter te lijf kunnen.

Meerdere bij de MOA aangesloten leden, beschikken over innovatieve oplossingen die effectief kunnen bijdragen aan het gericht bestrijden van de verspreiding van het virus. Zij hebben – vaak al in een vroeg stadium van de huidige crisis – geprobeerd om die oplossingen en voorstellen onder de aandacht van de betrokken ministeries en instanties te brengen. Dat blijkt geen sinecure: individuele ambtenaren zijn (mede door thuiswerken) niet bereikbaar, telefoonnummers worden niet afgegeven, er wordt niet teruggebeld en op e-mailberichten of verzoeken om overleg wordt (ondanks rappel) niet gereageerd. Dat geldt niet alleen voor het epicentrum van de crisis (het ministerie van VWS, RIVM of het OMT) maar ook voor andere overheidsorganen zoals het ministerie van EZK of door de overheid bekostigde instanties zoals het CBS.

Het lukt dus niet om waardevolle kennis en informatie op de juiste plekken op tafel te krijgen. In plaats daarvan moeten onze leden aanschouwen dat de oplossing gezocht wordt in tijdrovende trajecten, of dat oplossingen ontwikkeld worden door de overheid terwijl die in de markt al lang beschikbaar zijn. Dat vermindert de druk niet, maar verhoogt die juist (o.a. vanwege tijdsdruk) met een slechter resultaat tot gevolg.

¹ De MOA (het expertisecentrum voor Marketing, Onderzoek en Analyse) vertegenwoordigt ruim 100 private innovatieve onderzoeksbureaus die zich bezig houden met analyse, onderzoek en advies. Haar leden zijn doorgaans sterk innovatieve partijen die met gebruik van de analyse van data innovatieve diensten, producten en bruikbare (beleids)informatie ontwikkelen, die inzetbaar is voor overheden, brancheverenigingen en bedrijven.

• Het onderhavige wetstraject is daar een voorbeeld van: domeinspecialisten (waaronder leden van de MOA, maar ook andere partijen zoals Mezero, Ilionx of het ministerie van I&W) beschikken al lang over de informatie die het wetsvoorstel beoogt. Deze partijen kunnen vaak bogen op jarenlange ervaring met mobiliteitsinformatie en sommige behoren tot de grootste adviesbureaus in Nederland op het gebied van mobiliteit. Hun informatie is ook al jaren in gebruik voor innovatieve oplossingen waarbij vooral overheden (inclusief lagere overheden) de afnemer zijn. De informatie waarover zij beschikken, is direct te ontsluiten; ook voor het RIVM en het CBS. Als de overheid – in de hoedanigheid van ministeries, RIVM of CBS – niet over die informatie en technologie beschikken, dan is de logische route dat vanwege de urgentie en het maatschappelijk belang, de samenwerking met het bedrijfsleven wordt gezocht. Die is ook aangeboden.

Toch komen genoemde kennispartijen er niet doorheen. Evenmin worden zij bij het bovengenoemde wetsvoorstel betrokken. Terwijl bij de betreffende ministeries wel bekend is dat deze partijen zeer waarschijnlijk waardevol kunnen bijdragen door de oplossingen die zij direct beschikbaar hebben.

Een voorbeeld. Eén van onze leden ontwikkelde een app waarmee de burger zelfstandig in staat is om een afweging te maken over het wel of niet betreden en verlaten van (on)veilige ruimtes, zoals markten, stedelijke centra of kermissen. De app voldoet gegarandeerd aan de AVG, vraagt geen minimumaantal gebruikers, voegt iets toe aan de bestaande systemen en apps, combineert meerdere wetenschappelijke inzichten met de omstandigheden ter plaatse, deelt geen data anders dan op basis van vrijwilligheid en een bewuste keuze, heeft zich in de praktijk bewezen en zou een praktische relevante bijdrage leveren aan het voorkomen van verdere verspreiding. De app is al in een vroeg stadium ontwikkeld en onder de aandacht van de ministeries van VWS en EZK gebracht. Er kwam geen reactie.

Nog een ander voorbeeld is het aanbod van een van onze leden aan de overheid om gebruik te maken van haar bestaande mobiliteitspanelen. Aan de hand daarvan kan bv. worden nagegaan welk percentage mensen de hele dag thuis blijft, hoe vaak men een frisse neus haalt, met welk doel eventuele verplaatsingen gemaakt worden, hoeveel daarvan met het OV gemaakt worden, hoe verschillende doelgroepen en leeftijdscategorieën hierin acteren, wat het effect van versoepeling is en wat het directe effect is van afgekondigde maatregelen of actuele gebeurtenissen. Dat is direct bruikbare informatie die het kabinet kan inzetten voor het meten van beleid en het eventueel bijsturen daarop, via (regionale of nationale) aanscherping of juist versoepeling. Informatie die bovendien bij uitstek gecombineerd kan worden met andere data, zoals de data uit de Covid-app van het ministerie van VWS, of de mobiliteitsinformatie gebaseerd op GSM-data. Ook deze diensten zijn aangeboden. Helaas is ook op dat aanbod niet gereageerd.

Waar staatssecretaris Keijzer in de nota SAPAI² inzet op samenwerking tussen overheid en het bedrijfsleven, komt dat bij de bestrijding van het coronavirus, toch een crisis van formaat waarbij mensenlevens en economie in het geding zijn, niet uit de verf. Het lijkt er nu op dat de overheid

² Het Strategisch ActiePlan Artificiële Intelligentie, zoals in november 2019 gepresenteerd door de staatssecretaris van EZK.

• en door haar bekostigde instanties, zoals het CBS, in plaats daarvan zich in een wedloop storten met de markt. Daardoor gaan waardevolle kansen verloren, wordt informatie gemist, worden innovaties gesmoord, ontstaat onnodige vertraging en blijven effectieve oplossingen buiten beeld. Dit wetsvoorstel is daar een voorbeeld van.

Samen staan we sterker om deze crisis te bestrijden. Daarom is een bredere blik van de overheid op wat het bedrijfsleven voor haar kan doen noodzakelijk, net als meer en betere communicatie vanuit die overheid richting bedrijfsleven.

Maar wat vooral nodig is, is meer samenwerking tussen kabinet, CBS, RIVM en andere betrokkenen met het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Zodat gebruik gemaakt wordt van alle expertise die er is, in plaats van dat het wiel opnieuw uitgevonden wordt, zo men daar al in slaagt. Dat brengt veel meer, beter en zeker sneller resultaat.

De MOA adviseert uw Kamercommissie daarom er op aan te dringen dat De Rijksoverheid regie neemt op die samenwerking en daarnaast, om actief op toe te zien op de uitvoering daarvan; onder meer in het kader van de Tijdelijke wet informatieverstrekking RIVM i.v.m. COVID-19.

Met vriendelijke groet,

Wim van Slooten
directeur MOA